

aanstormend talent **Thijs Wetemans**

Het verschil tussen iets of niets doen is 100 procent. Thijs Wetemans (46) uit Nieuwstadt geeft in het dagelijks leven les, luistert graag naar de Janse Bagge Band en legt aan kinderen uit wat plasticsoep is. Met zijn aanstekelijke optimisme inspireert hij via sociale media ook honderden mensen om elke dag één stuk (plastic) zwerfafval op te ruimen, een foto te maken en deze 'zwerfie' te posten. In het nieuwe jaar wil hij met hulp van de Amerikaanse 'zwerfie'-collega's van Litterati een nieuw hoofdstuk te beginnen om de aarde een stukje schoner te maken.

door Kim Noach

Een **zwerfie** per dag maakt echt verschil

Bukken, oprapen en opruimen. Zo simpel kan het aanpakken van een probleem zijn, glimlacht Thijs Wetemans vanaf de keukentafel in zijn Nieuwstadse woning. Een dampende mok filterkoffie - net uitgepruteld - staat binnen handbereik. In het dagelijks leven docent/vervangend leerkracht op basisscholen in de regio Roermond. Zijn vrije tijd gaat grotendeels op aan zijn passie: mensen enthousiasmeren om mee te helpen de aarde schoner te maken. En dat begint vaak letterlijk in de eigen straat. Het enige dat je daarvoor nodig hebt? Je handen en een smartphone. Als een kwart van de Nederlandse bevolking elke dag een stuk (plastic) zwerfafval zou oprapen en opruimen zou de groei van plasticsoep vanuit Nederland stoppen, zo berekende Stichting Klean uit Amsterdam. Maak regelmatig een foto van het zwerfafval dat je oprapt, post dat onder #zwerfie op sociale media, et voilà: dan worden wellicht nog meer mensen geïnspireerd mee te helpen. Een beter milieu bereiken is helemaal niet ingewikkeld, benadrukt Wetemans. Liever nog: praat niet langer maar doe iets. Bukken, oprapen en opruimen.

ASTRONAUT THIJS, RUIMTESCHIP AARDE
In 't vluchtledingscentrum is paniek in de tent
Doa geit get fout; 't alarmleech brent!
't Verversingssteeem kent urges neet taeg
't Dreit in de sop door de zoere raeg
(...)
't Ganse systeem det dreit ram in de sop
D'r waere astronoute geboare die pas geine helm
oppe kop
Det kum door de rommel, rotzooi en gif in de zee
Ruimteschip "Aarde" antiwoond neet mee
(Uit: D'n Hoofzenjer, Janse Bagge Band 1987)

Henk Steijvers schreef dit liedje van de Janse Bagge Band al eind jaren tachtig. „Wat een vooruitziende blik had die man“, klinkt het nadenkend. „Als iets op dit *greun-blauw bolke* kapot gaat, hebben we er allemaal last van.“

En van zijn grote inspiratiebronnen is Nederlands astronaut Wubbo Ockels. Deze riep vlak voor zijn dood in 2014 mensen op de aarde te beschermen. Ockels: „De ruimtevaart heeft ons een spiegel voorgehouden. We zijn op een prachtige planeet waar we niet zonder kunnen. We zijn allemaal astronauten van het Ruimteschip Aarde. Zorg er goed voor. *Een a small thing does something.*“ Als we op dezelfde manier blijven doorleven als nu, zijn we half augustus al door de natuurlijke bronnen van onze aarde heen, docert Wetemans. „Met onze vraag naar energie verbruiken we de natuurlijke bronnen van anderhalve tot twee keer wat de aarde ons per jaar kan leveren.“ Onder de naam *Astronaut*

This heeft hij zich recent als zpp'er ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Zijn droom is om vanaf volgend jaar - naast zijn reguliere werk als invaller - op scholen in Limburg en Brabant gastlessen te geven over plasticsoep en zwerfafval. Kinderen bewust te maken dat zelfs de kleinste actie zoals het oprapen van een plastic flesje, een blikje of een drinkpakje al zorgt voor minder aanwas van de plasticsoep in onze oceanen. Minstens vijf miljoen ton (zwerfafval per jaar eindigt in de zee en in oceanen. In plaats van te denken dat iemand anders verantwoordelijk is voor dat probleem of dat het te laat is om het tij te keren, schiet Wetemans in actie.

KLAGEN LOONT ECHT ABSOLUUT NIET

Hij staat daar niet alleen in. Samen met ruim 11.000 andere vrijwilligers in ons land plaatsen ze elke dag zwerfies op sociale media onder de vlag van Stichting Klean. De afkorting voor Klagen Loont Echt Absoluut Niet, een initiatief van kunstenaar Peter Smith uit Amsterdam. Nog een inspirator voor Wetemans. Klean draait op een kern van twintig die hand vrijwilligers waar Wetemans er een van is. Vriendschappen zijn gesloten, want via de laagdrempelige twitter-accounts worden vreemden die eenzelfde passie delen al snel vrienden online, maar ook in het echte leven, vertelt Wetemans. Behalve het engagement voor 'ruimteschip aarde' delen Smith, Wetemans en kompanen ook humor. Wat op het eerste oog zware kost lijkt, relatieveer je met een dikke knipooig, is hun mening. Zo is er onder andere een 'zwerfie bingo' bedacht, een klein kaartje waarop zwerfie-fans kunnen aanstrepen welke 'prijs' ze al gevonden hebben in de natuur. Van sigarettenverpakking tot flessendoop en van koffiebekert tot sportdrinkflesje...wie alle zestien verschillende categorieën zwerfafval oppakt, heeft bingo. Ook werd het 'zwerfie-opvanghuis' bedacht: openbare prullenbakken waarop stickers van Klean prijken die het tot 'opvanghuizen' opwaarderen. Wetemans kwam in januari 2014 tijdens research voor een internetblog bij Smith en zijn Stichting Klean uit. En een vriendschap en broederschap voor het milieu was geboren.

Volgens de laatste berekeningen is 80 procent van de plasticsoep afkomstig van land. Van onze huishoudens en industrie. „Als we er om te beginnen eens voor zorgen dat de plastic troep niet in de natuur terecht komt, is al een wereld gewonnen. En als het er toch ligt, is de oplossing simpel. Je hebt je gereedschap altijd bij je: dat zijn je handen. Hoeveel zwerfies ik raap? Gemiddeld een per dag. Soms zijn dat er twintig achter elkaar, soms een dag niets. Denk niet dat ik elke dag met griep en vuilniszak aan het rondrennen ben. Wat nog veel belangrijker is, is bewustwording. Daarom sta ik ook zo graag voor een groep kinderen. Als zij op jonge

leeftijd al doorhebben hoe belangrijk het is om afval goed op te ruimen, zijn we al een heel eind. De jeugd heeft de toekomst. Hopelijk weten zij in hun enthousiasme weer vriendjes (en hun ouders) te bereiken en uiteindelijk hoop ik dat de kennis over plasticsoep een sneeuwbal effect krijgt.“ Natuurlijk schuilt er een (kleine) wereldverbeteraar in hem en ja, ook een idealist. Maar hij inspireert ook anderen, zo blijkt uit een spontane reactie van een collega en natuurgids Josien van Boekel uit Mheer. Zij roemt Wetemans om zijn oprechte passie voor een schoner milieu. „Je moet ergens beginnen en dankzij Thijs zijn bij mij de ogen geopend dat ook ik iets kan betekenen. Al is het maar met een zwerfie per dag.“ Wetemans straalt, maar wimpelt het compliment vrij snel naar de achtergrond. Hij is niet belangrijk, het gaat om bewustwording. „Als heel veel mensen iets kleins doen, kunnen we een groot effect bereiken. En de aarde doorgeven aan onze volgende generaties.“

ZWERFIE 2.0

„Dat kan alleen dus als we met zijn allen in actie komen. Wetemans doet dat inmiddels niet alleen voor Nederland, maar heeft via het wereldwijde web ook een geestverwant in de Amerikaan Jeff Kirschner gevonden. Kirschner is de oprichter van de wereldwijde versie van de zwerfie, beter bekend als Litterati. Zeg maar een zwerfie 2.0. Wat ondernemer Kirschner slim doet is niet alleen zwerfafval (laten) fotograferen en posten op internet. Aan de zwerfies hangen data: de locatie waar het afval gevonden is, wat er gevonden is en welk merk het is (als dat te herleiden is). Slim omdat je - als er eenmaal genoeg afval gevonden is - met deze data naar de producenten en lokale overheden kunt stappen. „Wat kunnen we samen aan dit probleem doen?“ Geen enkele McDonalds, Starbucks of welke restaurateur dan ook is gebaat bij slechte pr/marketing in de vorm van zwerfafval, zegt Wetemans na een gesprek met Kirschner. „Inmiddels heeft Litterati voor elkaar dat je bij inlevering van vijf stuks Starbucks-zwerfafval een gratis kop koffie krijgt. In een porseleinen mok en die mag je houden.“ Litterati heeft 'sja' 176.346 stuks geregistreerd zwerfafval online. Wetemans: „Maar stel je eens voor als dat er miljoenen zijn. Met die gegevens achter elk foto'tje heb je - verzameld in *big data* - bij grote bedrijven een 'machtmiddel' om er samen voor te zorgen dat er oplossingen bedacht worden. Ik zou het te gek vinden als we een Europese dependance van Litterati konden opstarten hier in Nederland.“ Maar dat staat of valt met enthousiaste hulp van veel meer enthousiastelingen. Wetemans heeft dan ook nog een flinke kluit in 2016. Bukken, oppakken en opruimen.

„Als veel mensen iets kleins doen, kunnen we 'n groot effect bereiken.“

„De telefoon is het machtigste apparaatje dat we hebben. Kijk naar de revolutie in Egypte die grotendeels via sociale media verliep.“ foto John Peters